

ДОСВІД ШВЕЙЦАРІЇ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Країни-члени Організації Об'єднаних Націй взяли на себе політичні зобов'язання як на національному, так і на міжнародному рівнях, щодо виконання Порядку денного до 2030 року і досягнення 17 глобальних цілей. Прийнявши їх, міжнародне співтовариство створило загальну глобальну основу для сталого розвитку. В Швейцарії сталий розвиток проголошено державною метою і закріплено Конституцією. Федеральна рада так розуміє сталий розвиток: сталий розвиток дає змогу задовольняти основні потреби всіх людей і забезпечує хорошу якість життя в усьому світі зараз і в майбутньому. Він охоплює три виміри: екологічну відповідальність, соціальну солідарність та економічну ефективність, і це на рівноправній, збалансованій та інтегрованій основі, а також враховуючи межі толерантності глобальних екосистем.

У 74 статті Конституції Швейцарії прописано, що екологічна стратегія полягає у захисті людської особистості та її природного оточення, забезпеченні відповідних заходів щодо збереження та раціонального використання природних ресурсів для забезпечення життя майбутніх поколінь. Стратегічний план розвитку Швейцарії до 2030 року є передусім інструментом для координації сфер політики та має конкретне призначення на спрямування численних галузевих заходів Конфедерації щодо стійкого розвитку. Тому Федеральна рада запрошує кантони, комуни, громадянське суспільство, бізнес-сектор та наукові кола, а також населення в цілому, щоб схвалити цілі цієї стратегії та об'єднати зусилля з Конфедерацією в досягненні глобальних цілей сталого розвитку. За дорученням Федеральної Ради, базова оцінка виконання Швейцарією Порядку денного до 2030 року готується кожні чотири роки. Ця оцінка завжди є основою звіту Федеральної ради населенню Швейцарії та Організації Об'єднаних Націй.

Швейцарська Конфедерація та 26 кантонів прагнуть встановлення довготривалого і гармонійного балансу в природі, особливо щодо її здатності до самооновлення та вдумливого природокористування людиною. Екологічна відповідальність, економічна ефективність та суспільна солідарність – головні стовпи у швейцарському підході.

Швейцарія значно просунулася в досягненні деяких цілей до 2030 року, наприклад, вона має високоякісну систему освіти та охорони здоров'я. Проте в деяких галузях необхідна ще більша координація між сферами політики на федеральному рівні. Навколишнє середовище Швейцарії за оцінками екологічних експертів знаходиться під значним тиском. Промисловість, сільське господарство, транспортні системи, туризм не сприяють поліпшенню екологічної ситуації. Швейцарія повністю реалізує Порядок денний на період до 2030 року та надає однакове значення всім 17 глобальним цілям сталого розвитку, проте пріоритетними цілями й завданнями визначені:

1. Стале споживання та стале виробництво: просування та сприяння сталим моделям споживання, забезпечення процвітання та добробуту під час захист природних ресурсів, сприяння переходу до сталого харчування систем у Швейцарії та за кордоном, зміцнення корпоративної відповідальності в Швейцарії та за кордоном;

2. Клімат, енергія та біорізноманіття: зменшення викидів парникових газів і управління кліматичними наслідками, зменшення споживання енергії, використання енергії більше ефективно та розширене використання відновлюваних джерел енергії, збереження, стійке використання, просування та відновлення біорізноманіття;

3. Рівні можливості та соціальна згуртованість: сприяння індивідуальному самовизначенню, забезпечення соціальної єдності, гарантування реальної рівності жінок і чоловіків.

Громадянське суспільство, економіка та фінансовий ринок разом з освітою, дослідженнями та інноваціями відіграють вирішальну роль у сприянні досягненню пріоритетних цілей. Тому Конфедерація створює необхідне сприятливе середовище, покращуючи атрибути Швейцарії як місця для бізнесу. Усі федеральні агентства запрошуються взяти участь у межах своєї компетенції у процесі впровадження Порядку денного до 2030 року та цілей сталого розвитку. Крім того, в кожному законодавчому періоді Федеральна рада приймає план дій щодо Стратегії сталого розвитку до 2030 року, що містить нові вибрані заходи, які конкретизують цілі та стратегічні напрями в сферах, у яких ще є прогалини.

Досягнення Цілей сталого розвитку вимагає спільних зусиль у всіх сферах політики і, в деяких випадках, вимагає фундаментальних коригувань. За способом орієнтування для національного та міжнародного впровадження, Федеральна рада виклала такі керівні принципи:

– спільна відповідальність: проблема сталого розвитку викликає занепокоєння у кожній сфері суспільства, тому повинні застосовуватися принципи обережності, відповідальності, забруднювач платить. Глобальна обґрунтована екологічна, соціальна та економічна система має бути забезпечена в довгостроковій перспективі, тому необхідно нести відповідальність спільно та солідарно, а особливу увагу в усіх сферах політики приділяти потребі майбутніх поколінь і відповідно до принципу Порядку денного до 2030 року «жоден не залишиться позаду»;

– збалансоване врахування цільових параметрів: економічної ефективності, соціальної солідарності та екологічної відповідальності, а також рівноправного, збалансованого і комплексного підходу. Особливу увагу необхідно приділити толерантності межі глобальних екосистем, задоволенню основних потреб людей і справедливому розподілу всередині та між поколіннями. Щоб вирішити довгострокові виклики для ефективної роботи потрібен комплексний підхід;

– включення сталого розвитку в усі сфери політики: Федеральна рада розглядає сталий розвиток як наскрізну основну концепцію. Тому сталий розвиток слід розглядати не як допоміжний елемент галузевої політики, а включати в усі сфери політики як перспективний і невід’ємний компонент. Називаються федеральні агентства щодо реалізації принципів і цілей сталого розвитку у межах своєї компетенції та їх включення в регулярні процеси планування бюджету та управління політикою;

– підвищення узгодженості політики для сталого розвитку: мета полягає в досягненні узгодженості політики на всіх рівнях управління, між сферами політики, між внутрішніми та зовнішніми політичними цілями та щодо транскордонних впливів, враховуючи країни, які розвиваються. Для гармонізації та оптимізації дій уряду щодо сталого розвитку, політичні рішення повинні спиратися на пропозиції, які дозволяють раннє виявлення їх соціального, економічного та екологічного впливу. Політичні рішення і інтереси зважуються прозоро та обґрунтовуються. Це передбачає виявлення та розкриття будь-яких конфліктів, пов’язаних із змістом цілей, або несприятливі вторинні ефекти. Набагато більше використовується синергія між політиками;

– формування партнерства для сталого розвитку: багато викликів можна лише подолати через тісну співпрацю між трьома державними рівнями та спільно з усіма соціальними учасниками. Федеральна рада визнає незамінний внесок усіх відповідних державних і недержавних учасників у сталій розробці та реалізації Порядку денного на період до 2030 року, і, наскільки це можливо, включає їх до участі у прийнятті рішень, їх реалізації та процесу звітності. По можливості використовуються наявні канали координації.

Стале споживання і стійке виробництво – пріоритетний напрям щодо втілення Порядку денного на період до 2030 року. Населення світу споживає більше ресурсів, ніж екосистеми можуть забезпечити, а у Швейцарії на душу населення припадає частка вище середнього. Якщо суспільство та економіка мають розвиватися, то мають бути створені стійкіші потужності планети та моделі споживання та виробництва. У цьому контексті Швейцарія стикається з такими викликами:

– сприяння сталим моделям споживання: населення Швейцарії має споживати більш стабільно. Використання природних ресурсів не повинно перевищувати швидкість регенерації екосистем. Несприятливий соціальний і екологічний вплив товарів і послуг має скорочуватися протягом усього життєвого циклу.

– забезпечення процвітання та благополуччя при захисті природних ресурсів: добробут і процвітання населення Швейцарії повинні бути забезпечені без надмірної експлуатації природних ресурсів. Серед іншого, це вимагає відокремлення економічного зростання від використання ресурсів, та створення конкурентного регуляторного середовища, що створює інноваційну та орієнтовану на майбутнє економіку. Це зобов’язує застосовувати виробництва з більш ефективним і ощадливим використанням ресурсів. Подальший перехід до стійких систем харчування в Швейцарія та за кордоном: продовольчі системи необхідно зробити більш стійкими, щоб вони підвищували продовольчу безпеку та сприяли розвитку здорового і стійкого харчування без перевищення допустимих меж глобальних та локальних екосистем. У той же час вони повинні підтримувати і, за необхідності, підвищити соціальну сумісність та економічну базу зацікавлених сторін.

– посилення корпоративної відповідальності в Швейцарії та на міжнародному рівні: згідно з міжнародними стандартами компанії, зареєстровані або діючі в Швейцарії, повинні нести відповідальність за вплив їхньої діяльності на суспільство в усіх ланцюжках вартості середовища в Швейцарії та за кордоном. Важливо, щоб конфлікти цілей вирішувалися прозоро.

Керівні принципи федеральної політики Швейцарії щодо досягнення Цілей сталого розвитку підтверджують необхідність комплексних і системних підходів подолання головних світових викликів.